

Sammanträde torsdag den 19 oktober 2017

Konferenscentret på Storforsplan 36 i Farsta centrum, klockan 19.20-20.40, med ajournering klockan 20.10-20.15 vid § 14.

Ledamöter

Lars Bäck (V), ordförande
Lars Jilmstad (M), vice ordförande ej § 13 pga jäv
Kjell Backman (S)
Daniel Harc (S)
Karin Lekberg (S)
Mariana Moreira Duarte (MP)
Anita Jonsson (MP)
Ann-Louise Ebérus (M)
Leif-Åke Andersson (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Peter Öberg (L)

Ersättare

Pelle Pettersson (S)
Lisa Carlbom (MP)
Marre Mayr (V)
Malena Liedholm Ndounou (C) ej § 13

Tjänstgörande ersättare

Siv Berglund för Moa Sahlin, båda (S)
Stefan Back (L) för Arne Fredholm (M)
Malena Liedholm Ndounou (C) för Lars Jilmstad (M) § 13

Personalföreträdare

§§ 1-18: Carina Lemon-Allstrin, LO (Kommunal).

Tjänstepersoner

§§ 1-23: Tillförordnad stadsdelsdirektör Jonas Wilhelmsson, avdelningschef Per-Ove Mattsson, nämndsekreterare Pia Sundqvist.

§§ 1-18: Avdelningscheferna Christian Forsberg och Ingalill Gustavsson, enhetschef fritiden Anna Westin, utredare Martin Anagrius, parkingenjör Jan Ekman, verksamhetscontroller Katarina Höök, lokalstrateg Amir Mohajerpour.

Utses att justera Lars Bäck (V), Lars Jilmstad (M) och Lisbeth Crabo Ljungman (M)

Dag för justering 19 oktober 2017

Sekreterare**Ordförande**

Vice ordförande
§§ 1-12, 14-23

Ledamot
§ 13

Antal paragrafer: 23 varav paragraf nummer 19-23 under slutna del av sammanträdet.
Antal sidor: 31 varav sida nummer 27-31 under slutna del av sammanträdet.

Innehåll

§ 1 Godkännande av föredragningslistan	3
BESLUTSÄRENDEN	4
§ 2 Anmälan av inlämnade medborgarförslag	4
§ 3 Rusta upp stranden vid Fagersjöskolans skolgård	5
§ 4 HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor	7
§ 5 Upprustning av trappa i Farsta och byte av belysningsstolpar i Fagersjöskogen.....	8
§ 6 Ny servicebostad i Hökarängen	9
§ 7 Återtagande av driften av Ängsö vård- och omsorgsboende	10
§ 8 Brukarundersökning inom äldreomsorgens dagverksamhet	11
§ 9 Utanordnare för utbetalning av pengar på nämndens vägnar.....	12
§ 10 Stadsdelsnämndens sammanträden 2018	13
§ 11 Ekonomisk månadsrapport september 2017	14
REMISSER OCH YTTRANDEN	15
§ 12 Förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation	15
§ 13 Motion M om ett modernt och hållbart växande Stockholm	16
§ 14 Magelungens strandpromenad	20
ANMÄLNINGSÄRENDEN.....	23
§ 15 Omarbetad rutin för lex Sarah inom Farsta stadsdelsnämnd	23
§ 16 Kemiskt innehåll i förskolematerial.....	24
§ 17 Stadsdelsdirektörens beslut enligt delegering och övriga anmälningsärenden	25
ÖVRIGT	26
§ 18 Nämndens frågor och information från förvaltningen	26

§ 1 Godkännande av föredragningslistan

BESLUT

Stadsdelsnämnden fastställer den av ordföranden föreslagna föredragningslistan för sammanträdet.

BESLUTSÄRENDEN**§ 2 Anmälan av inlämnade medborgarförslag****BESLUT**

1. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att bereda ett medborgarförslag från Lennart Persson om handfast hjälp att skaffa legitimation.
2. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att bereda ett medborgarförslag från Ove Axelsson om att omvandla en tom grusplan i Sköndal till en BMX-bana.
3. Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att bereda ett medborgarförslag från Lena Ramirez Iderström om en hundrastgård för små hundar i Hökarängen.

Ärendet

Följande medborgarförslag har lämnats in till stadsdelsnämnden, vilket förvaltningen hade redovisat till nämnden i en sammanställning daterad 2017-10-03.

1. Handfast hjälp att skaffa legitimation

Inlämnat av Lennart Persson.

Dnr 1.2.4-558/2017.

2. Omvandla tom grusplan i Sköndal till en BMX-bana

Inlämnat av Ove Axelsson.

Dnr 1.2.4-560/2017.

3. Hundrastgård för små hundar i Hökarängen

Inlämnat av Lena Ramirez Iderström.

Dnr 1.2.4-586/2017.

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) föreslog att nämnden skulle uppdra åt förvaltningen att bereda de inlämnade medborgarförslagen.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt ordförandens förslag.

§ 3 Rusta upp stranden vid Fagersjöskolans skolgård

Svar på medborgarförslag – återremiss från nämndens sammanträde den 21 september

BESLUT

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på ett medborgarförslag från Fagersjöskolans elevråd om att rusta upp stranden vid Fagersjöskolans skolgård.

Ärendet

I ett medborgarförslag föreslår Fagersjöskolans elevråd att stadsdelsnämnden ska rusta upp stranden vid skolgården så att det går att bada där. Den 21 september beslutade nämnden att återremittera förvaltningens förslag till svar på medborgarförslaget, för fortsatt beredning tillsammans med trafiknämndens förslag om utveckling av Magelungens strandpromenad.

Strandpromenaden finansieras inom ramen för Ett grönare Stockholm och ingår i trafiknämndens uppdrag att utveckla rekreativstråk. Att röja vass och lägga ut sand, som elevrådet föreslår, räcker inte för att göra en badplats i Fagersjö. Projektet att muddra för badplats har avbrutits av kommunfullmäktige eftersom det troligen inte går att skapa tillräckligt bra vattenkvalitet. Landgången till bryggan har renoverats under sommaren. Badstegarna på bryggorna tas in under vintern för att inte brytas sönder av isen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-25.

Dnr 1.2.4-267/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) lade fram ett eget förslag – se Reservation nedan. I detta instämde Malena Liedholm Ndounou (C) med ett ersättaryttrande.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) anmälde ett särskilt uttalande.

Reservation

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L)

1. Stadsdelsnämnden beslutar att verka för att förslaget från Fagersjöskolans elevråd genomförs.
2. Därutöver anför följande

Denna nämnd har vid upprepade tillfällen haft anledning att diskutera olika förhållanden i Fagersjö. En återkommande diskussion handlar om att göra ytan mellan skolan och Fagersjövikens strand mer attraktiv. Det skulle till viss del kunna kompensera för det förhållandet att Fagersjö saknar ett naturligt centrum där människor från hela stadsdelen kan mötas.

Vi menar därför att förvaltningen enträget bör framhålla för exploateringskontor och miljöförvaltning att medborgarförslaget bör genomföras. Det finns ett antal omständigheter som har tillkommit sedan MHN och KF beslutat att inte inrätta en badplats. Ytterligare argumentation kring detta finns i vårt förslag till beslut i ärende 14 om Magelungens strandpromenad.

Särskilt uttalande

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP)

De rödgröna partierna i stadsdelsnämnden har kontakter med våra partiers representanter i Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt i Stockholm Vatten och Avfalls styrelse och följer det arbete som pågår med att säkerställa och förbättra vattenkvaliteten i Magelungen, Forsån samt Drevviken. Ett arbete som också bedrivs i samverkan mellan tjänstemän i de sex kommuner som har ett gemensamt ansvar för de 30 sjöar och vattendrag som ingår i det som kallas för Tyresåns vattensystem. Vi vill i likhet med er i Fagersjöskolan och alla boende i Fagersjö skapa förutsättningar för en badplats i Fagersjö.

Ersättaryttrande

Malena Liedholm Ndounou (C)

Om jag hade haft förslags- och rösträtt hade jag yrkat att nämnden skulle besluta enligt förslag från Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L).

§ 4 HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor

Svar på medborgarförslag

BESLUT

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på ett medborgarförslag om att HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor.

Ärendet

I ett medborgarförslag föreslås att förskolor och öppna förskolor ska HBTQ-certifieras och att det ska finnas egna öppettider på öppna förskolan för HBTQ- eller regnbågsfamiljer. Förslagsställaren anser att bemötande och acceptans för regnbågsfamiljer behöver utvecklas inom förskolor och öppna förskolor.

Öppna förskolans personal har genomgått Stockholms stads HBTQ-diplomering som bygger på RFSL:s certifieringsprogram. För närvarande finns däremot inga planer på särskilda öppettider för regnbågsfamiljer. Inom förskolan har personal deltagit i en inspirationsdag på temat Bli normkreativ. Förvaltningen planerar för fortsatta utbildningsinsatser, där både stadens diplomutbildning och andra föreläsningar är aktuella. Alla förskolor arbetar aktivt med sin gemensamma likabehandlingsplan.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-11.

Dnr 1.2.4-424/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 5 Upprustning av trappa i Farsta och byte av belysningsstolpar i Fagersjöskogen

Inriktnings- och genomförandebeslut

BESLUT

Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att genomföra upprustning av trappa vid Sunnemobacken i Farsta och byte av belysningsstolpar i Fagersjöskogen enligt förvaltningens förslag.

Ärendet

Enligt förvaltningens inventering av trappor är trappan vid Sunnemobacken i centrala Farsta i dåligt skick och behöver läggas om. Efter rötskadebesiktning av belysningsstolparna av trä i Fagersjöskogens motionsspår framkom att nio stolpar måste åtgärdas. Dessa båda upprustningar är kostnadsberäknade till sammanlagt 0,5 miljoner kronor.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att genomföra åtgärderna enligt detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-21.

Dnr 3.2-583/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 6 Ny servicebostad i Hökarängen

Genomförandebeslut

BESLUT

1. Stadsdelsnämnden inrättar en ny servicebostad om elva lägenheter med tillhörande gemensamhetslokal i kvarteret Hökarboden på Russinvägen i Hökarängen enligt förvaltningens förslag.
2. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsens ekonomiutskott om stimulansmedel motsvarande 500 000 kronor avseende startbidrag.

Ärendet

Inom ramen för Svenska Hems projektering för 130 bostadsrätter vid Russinvägen i Hökarängen har nämnden börjat planera för en ny servicebostad om elva lägenheter och en gemensamhetslokal. Fastighetskontoret köper bostadsrätterna och upprättar hyresavtal med stadsdelsförvaltningen, som i sin tur hyr ut lägenheterna i andra hand till de boende.

Ett inriktningsbeslut fattades den 18 maj i år och därefter har planeringen gått vidare. Förvaltningen föreslår nu att nämnden inrättar en ny servicebostad enligt förslag i detta tjänsteutlåtande. Nämnden föreslås även söka stimulansmedel om 500 000 kronor hos kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-20.

Dnr 2.6-240/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 7 Återtagande av driften av Ängsö vård- och omsorgsboende

BESLUT

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av återtagande av driften av Ängsö vård- och omsorgsboende.

Ärendet

Efter den centralupphandling som kommunfullmäktige genomförde 2008 har Ängsö vård- och omsorgsboende i Farsta strand drivits på entreprenad av Attendo Care AB. Avtalet löper ut den 30 september i år och kan inte förlängas fler gånger. I augusti förra året rekommenderade stadsdelsnämnden att Ängsö skulle ingå i en ny centralupphandling. Inget av de inlämnade anbudena godkändes dock, och därför avbröts upphandlingen.

Den avbrutna upphandlingen innebär per automatik att det praktiska ansvaret för driften av Ängsö återgår till stadsdelsnämnden. Förvaltningen har därför planerat för det återtagande som sker den 1 oktober i år.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-25.

Dnr 1.1-569/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) anmälde ett särskilt uttalande. I detta instämde Malena Liedholm Ndounou (C) med ett ersättaryttrande.

Särskilt uttalande / ersättaryttrande

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) / Malena Liedholm Ndounou (C)

Vi är medvetna om att förvaltningen i det uppkomna läget inte kan komma med något annat förslag till beslut än det som framgår av tjänsteutlåtandet.

Det hindrar inte att vi är starkt kritiska till att den centrala upphandlingen avbrutits. Vi menar att förnyade ansträngningar att få till stånd en konstruktiv upphandling borde ha gjorts. Den slentrianmässighet som tycks ha präglat upphandlingen leder nu till att den rödgröna majoriteten i vår stadsdelsnämnd får ytterligare en framgång i sin strävan att återkommunalisera fullt fungerande verksamheter.

Det kan möjligen glädja denna majoritet. Men det är mycket beklagligt för invånarna i vår stadsdel och för alla våra skattebetalare.

§ 8 Brukarundersökning inom äldreomsorgens dagverksamhet

BESLUT

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av 2017 års brukarundersökning inom äldreomsorgens dagverksamhet i Farsta stadsdelsområde.

Ärendet

En stadsövergripande brukarundersökning inom äldreomsorgens dagverksamhet genomfördes under våren 2017. Den riktade sig till samtliga personer som får insatser i form av dagverksamhet och dagverksamhet för dementa.

Överlag är resultaten positiva jämfört med staden totalt, och även jämfört med förra årets undersökning. Resultaten, och även de från andra uppföljningar som respektive utförare genomför själva, kommer att sammanvägas och analyseras vidare av förvaltningen. De kommer att finnas med både vid de individuella uppföljningar som görs av biståndshandläggare och vid förvaltningens regelbundna avtals- och verksamhetsuppföljningar.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-18.

Dnr 7-428/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) anmälde ett särskilt uttalande.

Särskilt uttalande

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP)

De rödgröna partierna tackar för rapporten men konstaterar som tidigare att denna form av undersökningar ger en begränsad bild av de aktuella verksamheterna. Dels mot bakgrund av svarsfrekvensen på 53 procent samt att mellan 64 till 69 procent av de invånare som finns i verksamheten helt eller delvis haft hjälp att besvara de frågor som ingår i enkäten. Våra partier ser ett behov att på sikt ersätta denna form av enkäter med regelbundna uppföljningar förslagsvis genom följestudier av professionella oberoende utvärderare istället för denna New Public Management-inspirerade modell. Sådant utbyte av experttjänster pågår inom delar av vår vård- och omsorgsverksamhet i samverkan med andra stadsdelsförvaltningar.

§ 9 Utanordnare för utbetalning av pengar på nämndens vägnar**BESLUT**

Farsta stadsdelsnämnd utser serviceförvaltningens tillförordnade förvaltningschef Anna-Karin Sandén till utanordnare för utbetalning av pengar på stadsdelsnämndens vägnar.

Ärendet

Enligt fullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning (Kfs 2012:10, 3 kap 5 §) ska varje nämnd utse utanordnare (kassaförvaltare) med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen vid den egna förvaltningen och till serviceförvaltningens förvaltningschef.

Serviceförvaltningen har ny, tillförordnad direktör. Förvaltningen föreslår därför att nämnden utser tillförordnade förvaltningschefen Anna-Karin Sandén till utanordnare för utbetalning av pengar på stadsdelsnämndens vägnar. Förvaltningschef ska därefter, enligt Kfs 2012:10, utse namngivna ställföreträdare med befogenhet att på motsvarande sätt beordra utbetalning av pengar.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-10-03.

Dnr 1.1-605/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 10 Stadsdelsnämndens sammanträden 2018**BESLUT**

1. Stadsdelsnämnden fastställer följande sammanträdesdatum 2018.
  - Tisdag 2 januari klockan 08.30 (endast för att utse 2018 års sociala delegation)
  - Torsdag 1 februari (verksamhetsberättelse med bokslut 2017)
  - Torsdag 8 mars
  - Torsdag 12 april (underlag till budget 2019)
  - Torsdag 17 maj (tertiärrapport 1)
  - Torsdag 14 juni
  - Torsdag 23 augusti
  - Torsdag 20 september (tertiärrapport 2)
  - Torsdag 18 oktober
  - Torsdag 15 november
  - Torsdag 13 december
2. Nämndens sammanträden hålls kvällstid, bortsett från sammanträdet den 2 januari. Förvaltningen får i uppdrag att anordna lämplig lokal, efter samråd med ordföranden och i möjligaste mån även med övriga partiets gruppleddare.

Ärendet

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-10-11.
Dnr 1.1-571/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 11 Ekonomisk månadsrapport september 2017

BESLUT

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens ekonomiska månadsrapport för september 2017.

Ärendet

Sammantaget förväntas verksamheterna redovisa en budget i balans. För att den prognosen ska nås behöver vissa avvikelser hanteras i särskild ordning. När det gäller omstruktureringen vid Edö äldreboende beslutade kommunstyrelsens ekonomiutskott att bevilja nämnden stimulansbidrag och ersättningar för tomgångshyror om totalt 32,6 miljoner kronor istället för de 39,3 miljoner kronor som nämnden ansökte om. Prognosen förutsätter även att nämnden beviljas ersättning från Migrationsverket för att täcka kostnader fullt ut för ensamkommande barn.

Resultatfonderna beräknas till stor del att användas under året.

Sjukfrånvaron har minskat med 0,6 procentenheter sedan årsskiftet. En majoritet av enheterna har minskat sin sjukfrånvaro från föregående månad.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-10-12.

Dnr 1.2.1-157/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) anmälde ett särskilt uttalande.

Särskilt uttalande

Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP)

De rödgröna partierna konstaterar att samtliga medarbetare ute i våra olika verksamheter samt inom den centrala administrationen som vanligt möjliggjort att stadsdelens invånare erbjudits stöd och olika välfärdstjänster av god kvalitet på lika villkor. Vi vill därför tacka för månadsrapporten samt rikta vårt tack till samtliga medarbetare.

REMISSER OCH YTTRANDE**§ 12 Förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

BESLUT

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation.

Ärendet

Utifrån en tidigare utredning som har påvisat brister i stadens organisation för inköp och upphandling beslutade kommunfullmäktige i budget 2016 att kommunstyrelsen skulle ta fram ett förslag till förstärkt gemensam inköps- och upphandlingsorganisation.

Stadsledningskontoret har nu utarbetat ett förslag om ett nytt arbetssätt, kategoristyrning, som innebär att verksamhet och inköp knyts samman i kategoriteam där gemensamma strategier och förbättringsförslag för inköpskategorier arbetas fram för hela staden.

Förvaltningen instämmer till stor del och är positivt inställd till förslaget. Synpunkter som framhålls är tydliggörande kring införandet av kategoristyrning som bör ske i projektform och med en tillhörande budget.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-28.

Dnr 1.5.1-570/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 13 Motion M om ett modernt och hållbart växande Stockholm

Svar på remiss från kommunstyrelsen

BESLUT

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motion från Anna König Jerlmyr med flera, Moderaterna, om ett modernt och hållbart växande Stockholm.
2. Nämnden anför därutöver att det är med förvåning nämnden noterat att motionärernas förslag läggs trots att det är cirka 80 000 av invånarna i Bostadsförmedlingens kö som akut behöver bostad. Att då föreslå en utförsäljning av allmännyttans bestånd som har en lägre hyresnivå än vad dagens nyproducerade bostäder i flerbostadshus har oavsett upplåtelseform skulle innebära att stora grupper av våra invånare utestängs från möjligheten att få en bostad med en hyra som de kan bära ekonomiskt.

Även ett införande av marknadshyror skulle försvåra för exempelvis ensamstående föräldrar, låginkomsttagare och pensionärer med låga pensioner att på sikt bo kvar i de bostäder de hyr idag. Likaså vill nämnden erinra om att merparten av dagens byggregler utvecklats för att skapa en god boendemiljö med bra standard. Ett avvecklande av byggregler skulle kunna innebära att s.k. nödbostäder med sämre boendemiljö och standard som tillhör en svunnen tid återkom.

Slutligen skulle en avgiftsbeläggning av rätten att överklaga detaljplaner enligt Plan- och bygglagen innebära att enbart de invånare som har råd i framtiden skulle ha möjlighet att nyttja den överklaganderätt som idag alla har möjlighet till.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Anna König Jerlmyr med flera, Moderaterna, att ett antal nämnder och styrelser samt kommunstyrelsen ges uppdrag att på olika sätt öka exploateringsgraden i bostadsbyggandet. Motionärerna vill även förändra lagstiftning kring byggregler, förändra hyressättningen, reformera strandskyddet och bullerreglerna med mera.

I motionen presenteras 35 utredningsförslag som man vill att kommunfullmäktige ska besluta om. Inget av förslagen berör Farsta stadsdelsnämnd direkt men tre av förslagen berör vårt stadsdelsområde varav två tidigare har framförts i andra motioner som har remissbehandlats av nämnden vid tidigare tillfällen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-25.

Dnr 1.5.1-351/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag – se punkt 2 vid BESLUT ovan.

Lisbeth Crabo Ljungman m fl (M) yrkade att nämnden skulle föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen och lade därutöver fram ett eget förslag – se Reservation nedan.

Peter Öberg (L) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag. I detta instämde tjänstgörande ersättaren Malena Liedholm Ndounou (C).

Beslutsgång

Lars Jilmstad (M) anmälde jäv och lämnade sammanträdet medan ärendet handlades.

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förslag från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Reservation

Lisbeth Crabo Ljungman m fl (M)

att Nämnden föreslår fullmäktige att bifalla motionen

att därutöver anför följande

Det finns ett stort antal åtgärder som behöver analyseras ur ett helhetsperspektiv för att öka nybyggnationen av bostäder, men också för att öka rörligheten i det befintliga beståndet. Motionens syfte är att lyfta stadens framtida utveckling ur ett brett perspektiv. Det handlar om allt ifrån plan- och överklagandeprocess, till skattepolitik, regelförenklingar och tekniska egenskapskrav.

Stockholm är en stor stad och i allt fler sammanhang även en storstad med internationella mått sett. Vi sätter människan i centrum och ser positivt på att fler vill flytta hit. En växande och attraktiv region är en förutsättning för utveckling, ekonomisk tillväxt och förmågan att skapa allt bättre förutsättningar för invånarna.

Det som gör Stockholmsregionen speciell är just storstaden och dess attraktionskraft. Den påverkar inte bara Stockholms stad, utan också kringliggande kommuner där många väljer att bo samtidigt som de arbetar i staden, eller åtminstone på en arbetsmarknad som präglas av närheten till storstaden. Många vill kunna bo nära storstadens puls, men ändå ha tillgång till småskalighet, pålitlig kollektivtrafik och närhet till naturen och vattnet. Det finns möjligheter till detta i Stockholms län som närmast är unika för en storstadsregion. Samtidigt ser vi idag ett antal utmaningar för stadens framtida utveckling. Några av dessa vill vi därför lyfta fram i särskild ordning:

När Stockholm växer är det viktigt att bygga klokt. Många människor som söker sig till Stockholm föredrar att bo i stadsmiljö, gärna i stenstadens kvartermiljö. Genom en ökad täthet på lämpliga platser kan också mer av stadens grönska sparas. Framtidens stad måste därför utmana de normer och bestämmelser som tagits fram för att bygga en gles stad. Fortfarande är det lättare att med dagens lagstiftning bygga en 1960-talsstad än en stad som motsvarar våra behov. De gamla idéerna finns kvar som frusen ideologi trots att få står för

den öppet. Att bygga en modern och hållbar stad som också värnar grönska och kulturvärden ska vara vägledande för den framtida utvecklingen.

Vi måste bryta med den ohållbara stadsplaneringen från mitten av förra seklet, och som bidragit till dagens segregerade samhälle. I en modern stadsmiljö är boendet sammanlänkat med jobb eller studier, näringsliv och nöjen. Det är olika funktioner i människors liv, men lika viktiga delar i den infrastruktur som ligger till grund för en välfungerande stad. Vi vill därför gå fram med reformer för ett omfattande bostadsbyggande, en utökad och tillgänglig kollektivtrafik och ett internationellt konkurrenskraftigt företagsklimat.

En av de största utmaningarna är att definiera och bygga den stad vi vill se för framtiden. Vi vet av erfarenhet att en snabb utveckling av staden kräver ett stort mått av eftertänksamhet. Genomförandet av miljonprogrammets glesa struktur har medfört en av de allra största samhällsutmaningarna vi har i Stockholm idag – segregerade stadsdelar.

Den lokala debatten i Stockholm tenderar att allt som ofta handla om antalet bostäder som tillskapas inom ramen för specifika områdes- eller detaljplaner. Detta är nog så väsentligt, men dagens stadsbyggnadsdebatt behöver ändra riktning och handla om mer än att bygga nytt. Det handlar om att vara hänsynsfull mot det kulturarv som finns - och det kulturarv som vi i dag skapar för framtiden. Det handlar om att värna Stockholms särart, om vilken stad vi vill se.

Vi ser positivt på att utveckla stadens bortglömda rum med nya och tillgängliga rekreationsytor som blir till gagn för såväl stockholmarna som stadens publika gestaltning, värden som är omistliga. Mer resurser kan komma att behöva läggas på att utveckla befintliga, och skapa nya, gröna värden när Stockholm växer. I detta avseende bör även fler möjligheter till överdäckningar av vägar ses över. Båda dessa gröna och urbana åtgärder skulle rimligen få mycket önskvärda effekter på möjligheten att välja bort bilen när alternativa förbindelser bättre knyter samman de växande stadsdelarna med varandra.

För att klara den utvecklingen behöver Stockholm planeras för framtiden och lära av de misstag som begåtts tidigare. Vi bejakar och eftersträvar en utveckling av Stockholm med nya funktionsblandade stadsdelar där bostäder, verksamheter och olika trafikslag samsas. För att skapa så högkvalitativa stadsdelar som möjligt är det viktigt med en stadsmässig bebyggelse och att våga pröva den täta kvartersstaden även utanför innerstadens krans. Stockholm har inte råd med en gles bebyggelse i kollektivtrafikhärlägen eftersom behovet av bostäder är akut.

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet. City lider än idag av de storskaliga trafiklösningar som genomfördes i modernismens namn under mitten av förra seklet. Dåtidens omfattande rivningar och betongkultur med brutala trafikleder mitt i city har skapat sår i staden. Betong och motorväg dominerar istället för Stockholms vattenlinje som skulle kunna framträda. Därför föreslår vi att den del av Centralbron som hanterar biltrafiken läggs ned i en tunnel,

vilket skulle skapa ytor för nya bostäder längs Klara Strand frigörs och att Riddarholmskanalen åter kan öppnas upp.

Stockholm är känt för sina gröna och blå värden. I stadsplaneringen ska det vara självklart att verka för ekologiska värden, att bygga klimatsmart och till en rimlig slutkostnad för de boende. Ett större invånarantal ökar trycket på stadens parker, grönområden och vattenspeglar. Därför är det viktigt att peka ut strategiskt viktiga naturområden och att hantera bebyggelse vid och på vatten varsamt. Stadens parker ska utvecklas med nya metoder för planering av grönområden. Nya parker och träd ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Befintliga parkers stora värde tillsammans med andra rekreationsytor ska bevaras.

Grönskan och vattnet ska utnyttjas för att förbättra stadsklimatet och mildra konsekvenserna av klimatförändringar. Särskilt i tätbebyggda stadsdelar är det viktigt att minska andelen hårdgjorda ytor och öka mängden grönska med fler träd, pocket-parker, planteringar och gröna tak. Genom att använda stadens taklandskap på ett bättre och mer effektivt sätt än vi många gånger gör idag får vi åtminstone mervärden på tre olika sätt. Taklandskapen och kvarterens gestaltning blir mer intressanta och dynamiska, vi får sammantaget mer plats för socialt umgänge och för barnen att leka på samtidigt som vi får plats för mer grönska i staden, och vi får ökade möjligheter till närproducerade råvaror. Detta förhållningssätt är framförallt eftersträvansvärt i de täta stadsmiljöerna såsom city.

De beslut och de byggnader vi bygger idag ska gälla under väldigt många år. Då är det viktigt att vi gör rätt från början, och vi ser att den täta staden har många fördelar. Dels blir staden mer levande om den byggs för korta avstånd med levande bottenvåningar, dels blir den mer klimatsmart. Den täta staden kräver helt enkelt mindre energiåtgång och färre resor.

Reservation

Peter Öberg (L) och Malena Liedholm Ndounou (C)

Till förmån för förvaltningens förslag till beslut.

§ 14 Magelungens strandpromenad

Svar på remiss från trafiknämnden

BESLUT

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till program för Magelungens strandpromenad.
2. Nämnden anför därutöver att vi tycker att det är spännande att Magelungens strandpromenad valdes ut som ett första pilotprojekt för att förbättra stadens rekreativstråk. Längs Magelungens strandpromenad finns stora möjligheter att tillvarata och förädla en varierad natur, med tillägg av varsamma åtgärder för ökad användbarhet och nya upplevelser.

Ett viktigt mål för projektet är tillgänglighetsperspektivet och därmed hur tillgängligheten kan förbättras runt hela Magelungen.

I programförslaget nämns en specifik sträcka som ”Vägen över vattnet”, där föreslås det en gångbro för att förbättra tillgängligheten och värna om närmiljön. En 350 m lång betongponton-brygga har också diskuterats för samma sträcka. En lång gångbrygga med utbyggda avsnitt för sittplatser och badstegar skulle bli användbar och tillgänglig för alla.

Vi ifrågasätter om dessa två förslag är de bästa alternativen för denna sträcka. Det är en unik del av Magelungen, både med sina rikliga naturvärden och rekreativvärden. För att få tillgänglighet för alla på denna sträcka borde det istället vara möjligt att gångbron omformas och blir mer som en ramp, på befintligt gångstråk, för att kompensera för den branta lutning som råder för en del av sträckan på den aktuella platsen.

Vi ser därför att det slutliga förslaget omfattar en lösning som både värnar om viktiga naturvärden, rekreativvärden och de tillgänglighetsperspektiv som Magelungen förtjänar. Hela Magelungen förtjänar att kunna upplevas av alla.

3. Omedelbar justering.

Ärendet

Trafiknämnden har tagit fram ett förslag till program för att utveckla Magelungens strandpromenad från Fagersjö till Farsta strand. Utgångspunkten är stadens Gångplan där en av åtgärderna innebär förbättringar på och användbarhet för stadens rekreativstråk. Magelungens strandpromenad har valts ut som pilotprojekt.

Förvaltningen är sammantaget mycket positiv till föreslagna förbättringar och idéer för strandpromenaden. Förvaltningen har även kompletterat med förslag till exempelvis placering av bryggor. Samtidigt är det viktigt att tänka på att det inte får bli för många nya anläggningar som kan inverka negativt på naturupplevelsen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-25.

Dnr 1.5.3-568/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V), Kjell Backman m fl (S) och Mariana Moreira Duarte m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag – se punkt 2 vid BESLUT ovan.

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag – se Reservation nedan. I detta instämde Malena Liedholm Ndounou (C) med ett ersättaryttrande.

Beslutsgång

Sammanträdes ajournerades under några minuter för överläggningar mellan partierna.

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förslag från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Reservation

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L)

1. Stadsdelsnämnden bifaller förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver anförs följande

Vi hälsar med tillfredsställelse planerna på en upprustning av strandpromenaden. Vi uppskattar och instämmer fullt ut i förvaltningens tillägg och kommentarer till den ursprungliga planen.

Det är mycket bra att tillgängligheten och orienterbarheten förbättras med stora informationstavlor. Flera av planerna på olika tillägg av aktiviteter längs med promenaden är också bra, särskilt uppskattar vi planerna på nya bryggor vid Farstastrandsbadet samt den föreslagna långbänken med blomplanteringar.

Dock saknar vi några insatser som skulle kosta mycket lite och kräva mycket små ingrepp i förhållande till de flesta av de föreslagna åtgärderna. Vi tänker då främst på:

- Plantering av vårlökar och tåliga sommarblommor vid Farsta Gård, runt bryggorna, vid de olika entréplatserna, etc
- Skyltar som pekar vidare till Drevviken från Edö
- Skyltning för att beskriva flora, fauna och historia, inklusive återskapande av naturstigen/slinga i naturskolan som börjar vid Marieborgs båtklubb och går österut mot Farstastrandsentrén.

Dessutom menar vi att planerna i vissa hänseenden går för långt. Till exempel anser vi att den föreslagna ”vägen över vattnet” utgör ett alltför stort ingrepp i naturen. Vi välkomnar därför att ekologer ska titta närmare på de föreslagna åtgärderna, och ser också att flera medborgare har invänt mot just denna bro. Vi håller alltså för troligt att denna bro och

kanske någon av de andra större föreslagna åtgärderna, såsom bryggorna vid Grodängen, inte genomförs.

De medel som förhoppningsvis frigörs med detta bör i stället läggas på en restaurering av själva sjön, särskilt i Fagersjöviken. Vass bör tas bort och muddring av vissa delar ske för att få bukt med den algbloomning som nu förfular Fagersjöviken sommartid. Stadsdelens invånare har under decennier blivit lovade åtgärder. Beskedet till dessa är numera att åtgärder ska vidtas uppströms för att på sikt förbättra förhållandena i Magelungen.

Det är dock ett grundläggande fel med det resonemanget. Vattnet från Norrån kan möjligen bli bättre. Men Norrån utmynnar på ett sådant ställe i Magelungen att detta inte kommer få någon betydelse för vattenkvaliteten i Fagersjöviken.

När nu stadsdelen ska vända sig mot sjöarna, inte minst mot Magelungen, och även Huddinge i ökad utsträckning genom sin byggnation i Högmora gör detsamma är det hög tid att göra något verkningsfullt.

Om detta har denna nämnd varit i stort sett enig under lång tid. För något år sedan var alla i nämnden överens om att tillsätta ett råd inom nämnden med en S-ordförande. Dess värre har detta råd sammanträtt endast en gång. Det är beklagligt eftersom det har minskat möjligheten att påverka både gentemot staden centralt och gentemot de styrande i Huddinge.

Ersättaryttrande

Malena Liedholm Ndounou (C)

Om jag hade haft förslags- och rösträtt hade jag yrkat att nämnden skulle besluta enligt förslag från Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L).

ANMÄLNINGSÄRENDEN**§ 15 Omarbetad rutin för lex Sarah inom Farsta stadsdelsnämnd**

Anmälan av förvaltningschefens beslut

BESLUT

Stadsdelsnämnden lägger anmälan av förvaltningschefens beslut om omarbetad rutin för lex Sarah inom Farsta stadsdelsnämnd till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har gjort en översyn av nämndens lex Sarah-rutin för att förenkla och förtydliga processen så att den blir en mer användarvänlig rutin för förvaltningens medarbetare. Rutinen har omstrukturerats med tydligare rubriker och klargörande av ansvarsfördelning, framför allt i avsnitten som beskriver vad som ska rapporteras och till vem. Även avsnittet om lex Sarah-ansvariga har förtydligats. Inga innehållsmässiga förändringar har gjorts utan enbart ändringar av redaktionell karaktär.

Förvaltningschefen har fastställt den omarbetade rutinen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-29.

Dnr 1.1-582/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

§ 16 Kemiskt innehåll i förskolematerial

Rapport från miljö- och hälsoskydds nämnden

BESLUT

Stadsdelsnämnden lägger miljö- och hälsoskydds nämndens rapport Kemiskt innehåll i förskolematerial till handlingarna.

Ärendet

Som en del av EU-projektet NonHazCity och arbetet med kemikaliesmart förskola har stadens Kemikaliecentrum utfört undersökningar av kemiskt innehåll i förskolematerial.

Undersökningen visar att det finns skadliga ämnen i förskoleverksamheten. Det ger stöd för Kemikaliecentrums pågående arbete med att vägleda förskolorna att rensa bort olämplig material i enlighet med rekommendationerna i Vägledning för kemikaliesmart förskola. Nya varor från stadens upphandlade sortiment uppfyller i de flesta fall kraven, men undersökningen visar också på vikten av att uppföljning av stadens avtal omfattar kemiska analyser.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-09-08.

Dnr 1.6-559/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

**§ 17 Stadsdelsdirektörens beslut enligt delegering och övriga
anmälningsärenden**

BESLUT

Stadsdelsnämnden lägger anmälan av nedanstående ärenden och beslut till handlingarna.

Funktionshinderrådets protokoll den 9 oktober 2017

Pensionärsrådets protokoll den 9 oktober 2017

Demokratirådets protokoll den 19 september 2017

Utvecklings- och näringslivsrådets protokoll den 13 september 2017

Stadsdelsdirektörens beslut enligt delegering och övriga anmälningsärenden

Förvaltningen hade redovisat ärendena i en sammanställning daterad 2017-09-29.

Dnr 1.1-32/2017

Följande beslut har fattats av stadsdelsdirektören under perioden 6-29 september 2017, enligt nämndens delegering:

2017-09-19: Vidaredelegation till stadsdelsdirektören i Skarpnäck att för nämndens räkning genomföra gemensam upphandling av skötsel av plaskdammar, duschar och vattenanläggningar. Dnr 2.2.2-580/2017.

ÖVRIGT

§ 18 Nämndens frågor och information från förvaltningen

Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet hade inför sammanträdet ställt en fråga om en rapport från föreningen Equal. Förvaltningen besvarar frågan under den slutna delen av sammanträdet.

Inför dagens sammanträde hade Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet lämnat in ett par frågor:

- **Fråga angående återvinningskärl på Lingvägen i Hökarängen.** För en månad sedan lyftes de återvinningskärl som tidigare mestadels funnits i närheten av Lingvägen 188, men även periodvis mellan Lingvägen 183-193 bort. Eftersom det bor personer med funktionsnedsättning, äldre invånare samt familjer utan bil i såväl närområdet som i de södra delarna av Russinvägen finns det ett behov av en mindre återvinningsstation. Vi vill därför be förvaltningen att undersöka om det på mark i närheten och som stadsdelsförvaltningen ansvarar för, finns möjlighet att åter placera ut en mindre återvinningsanläggning?

Frågan ställdes av ordföranden Lars Bäck (V). Förvaltningen återkommer med svar.

- **Muntlig skriftlig fråga angående socialtjänstens kontakter med skolan** - Inom ramen för Pilotprojekt skola och socialtjänst (PPSS) har arbetssätt som syftar till att ge utsatta målgrupper ett tidigt koordinerat stöd utvecklats.. Detta arbete sedan pågår sedan några år i Farsta grundskola och Hökarängsskolan. Våra frågor är:
  - hur skolan och socialtjänsten stöder de elever med hög frånvaro som riskerar att kanske inte nå målen för skolan, vilka insatser görs,
  - hur många ungdomar uppskattas ha hög frånvaro och inte nå sina mål,
  - hur går det till i praktiken när våra socialsekreterare arbetar med dessa ungdomar preventivt?

Frågan ställdes av Daniel Harc (S). Avdelningschef Per-Ove Mattsson berättade lite komprimerat om projektet, som startade år 2013 och finansieras av socialnämnden. Det förebyggande och stödjande arbetet utförs av skolnärvaroteam som består av ett par socialarbetare. Det riktar sig till två grupper i årskurs 6-9, dels skoltrötta, dels unga med mer omfattande problem. Teamen kartlägger, upprättar handlingsplaner, fungerar som mentorer. Hittills har projektet omfattat 41 ungdomar (något fler tjejer än killar), varav 25 har mer omfattande problem. Över hälften har kommit tillbaka i skolgång. På fråga från Lars Bäck om problemen kan vara könsrelaterade, med tanke på att något fler är tjejer, lovade avdelningschefen ta med sig den funderingen.

Ordföranden avslutade den öppna delen av sammanträdet.